

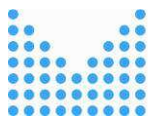
Stanovisko
odboru veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra
č. 3/2014

Označení stanoviska:	Neslučitelnost funkcí podle zákona o volbách do zastupitelstev krajů (funkce statutárního zástupce právnické osoby).
Právní předpis:	zákon č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „volební zákon“)
Ustanovení:	§ 5 odst. 2 písm. c) volebního zákona
Související právní předpisy:	zákon č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o střetu zájmů“) zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“)
Klíčová slova:	neslučitelnost funkcí, střet zájmů, statutární zástupce, kraj
Datum zpracování:	1. července 2014, aktualizováno k 1. září 2018

Stanovisko:

Podle ustanovení § 5 odst. 2 písm. c) volebního zákona je funkce člena zastupitelstva kraje neslučitelná s funkcí statutárního zástupce právnické osoby zřízené nebo založené krajem, anebo v níž má kraj majetkovou účast. Dle ustanovení § 48 odst. 3 písm. a) volebního zákona je pak neslučitelnost funkcí důvodem pro zánik mandátu člena zastupitelstva kraje, který vysloví zastupitelstvo kraje, případně ministr vnitra (srov. ustanovení § 48 odst. 4 volebního zákona).

Obecné vymezení pojmu „statutární orgán“ nalezneme v předpisech práva soukromého, konkrétně v občanském zákoníku (zejména ustanovení § 161 až 167 občanského zákoníku). Jednotlivé formy statutárního orgánu, ve vazbě na konkrétní typy obchodních společností, pak specifikuje zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Obecně platí, že za právnickou osobu jedná statutární orgán nebo zástupce (např. zaměstnanec v rozsahu stanoveném ustanovením § 166 občanského zákoníku). V případě právnických osob, u nichž je statutární orgán tvořen více osobami (kolektivní statutární orgán), platí, že neurčí-li zakladatelské právní jednání, jak členové statutárního orgánu právnickou osobu zastupují, činí tak každý člen samostatně.

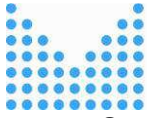
Stanovení způsobu jednání směřuje k určení, kolik členů statutárního orgánu, oprávněných jednat za společnost navenek, musí při realizaci právního jednání jednat společně, přičemž způsob jednání statutárního orgánu se zapisuje povinně do obchodního rejstříku [§ 25 odst. 1 písm. g) zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob].

Ve vládou předloženém návrhu volebního zákona byl v ustanovení § 5 odst. 2 písm. c) pozměňovacím návrhem Výboru pro veřejnou správu, regionální rozvoj a životní prostředí (zápis z jeho 24. schůze ze dne 17. listopadu 1999) nahrazen výraz „statutární orgán“ výrazem „statutární zástupce“. Vzhledem k této skutečnosti není k předmetné změně k dispozici důvodová zpráva. Jde o pojem objevující se spíše okrajově v některých právních předpisech (např. § 18 odst. 5 zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích). Slovní spojení „statutární zástupce“ je tak jakýmsi skloubením statutárního orgánu a zástupce, kteří jednájí za právnickou osobu. Užití přívlastku „statutární“ může svědčit výkladu, že jde pouze o člena statutárního orgánu či výkladu, že jde i o osobu oprávněnou jednat na základě pověření za právnickou osobu, tj. o kategorii zahrnující statutární orgán (popř. jeho člena), ale i pověřeného zástupce. Jedná se tak o kategorii, která dle názoru Ministerstva vnitra v každém případě zahrnuje statutární orgán, resp. člena statutárního orgánu oprávněného jednat za právnickou osobu.

Sledovaným cílem diskutovaného ustanovení ve volebním zákoně je především zabezpečit, aby nedošlo ke střetu zájmů při současně probíhajícím výkonu funkce člena zastupitelstva a výkonného orgánu společnosti. Omezení má zaručit nestranný výkon veřejné funkce a předem vyloučit nebo alespoň na minimum omezit střety zájmů soustředěné v jednání jedné osoby, tj. cílem je zajistit nestranné rozhodování příslušného člena zastupitelstva a zastupitelstva kraje jako celku. **Ve vztahu k ustanovení § 5 odst. 2 písm. c) volebního zákona je tak třeba konstatovat, že člen zastupitelstva kraje může být členem představenstva „krajské“ obchodní společnosti, nesmí však být v pozici, kdy by mohl za společnost buď sám, nebo spolu s jiným členem představenstva právně jednat (jen v takovém případě nastává neslučitelnost funkce).** Účelem účasti člena zastupitelstva kraje v orgánu „krajské“ právnické osoby je „dohlížet“ na činnost této právnické osoby a „chránit“ tak zájmy kraje. V případě, že by sám člen zastupitelstva byl oprávněn obchodní společnost právně zavazovat, došlo by k situaci, kdy by dohlížel sám na sebe, což má právě vyloučit ustanovení § 5 odst. 2 písm. c) volebního zákona.

Může vzniknout domněnka, že ustanovení § 5 odst. 2 volebního zákona je v určitém rozporu s ustanovením § 5 odst. 2 zákona o střetu zájmů, podle kterého uvolněnému členovi zastupitelstva kraje, který je určen, aby vykonával funkci člena řídicího, dozorcího nebo kontrolního orgánu podnikající právnické osoby, pokud v ní kraj, nebo jimi ovládaná právnická osoba má podíl nebo hlasovací práva, nenáleží za tuto činnost odměna, podíl na zisku nebo jiné plnění, s výjimkou plnění, které veřejný funkcionář obdrží v podobě úhrady pojistného na pojištění odpovědnosti za výkon funkce nebo které obdrží v souvislosti se svou účastí na jednání těchto orgánů v souladu s běžnými zvyklostmi do výše 10 000 Kč ročně. K tomu je však třeba dodat, že podle ustanovení § 2 odst. 2 písm. b) nebo § 4 odst. 1 písm. b) zákona o střetu zájmů je zřejmé, že se rozlišuje na jedné straně mezi statutárním orgánem a jeho členy jakožto „výkonným orgánem“, a na straně druhé mezi řídicím, kontrolním a dozorcím orgánem právnické osoby. Krom toho ustanovení § 5 odst. 2 písm. c) zákona o volbách do zastupitelstev krajů pokrývá nutně širší kategorii právnických osob (např. příspěvkové organizace či školské právnické osoby zřízené či založené krajem nebo obchodní společnosti založené krajem anebo v nichž má kraj majetkovou účast) než jen podnikající právnické osoby.

Lze tak uzavřít, že v případě, kdy je člen zastupitelstva kraje členem kolektivního statutárního orgánu právnické osoby, je třeba otázku neslučitelnosti odvozovat v kontextu se způsobem, jakým tento statutární orgán jedná a jaké postavení v něm člen zastupitelstva má.

S ohledem na výše uvedené je třeba též zmínit případy, kdy je člen zastupitelstva kraje dočasně pověřen řízením právnické osoby zřízené krajem, a tedy dočasně právně jedná za právnickou osobu místo statutárního orgánu právnické osoby, tudíž vykonává kompetence statutárního orgánu, byť statutárním orgánem není. V takovém případě je podle Ministerstva vnitra založen důvod pro konstatování neslučitelnosti funkcí podle ustanovení § 5 odst. 2 písm. c) volebního zákona, neboť materiálně není rozdíl mezi kompetencemi statutárního orgánu a kompetencemi řízením dočasně pověřeného člena zastupitelstva kraje.

Dalším případem, kdy vyvstává otázka možné neslučitelnosti funkcí, je situace, kdy člen zastupitelstva kraje sice není statutárním orgánem, resp. členem statutárního orgánu obchodní společnosti dle ustanovení § 5 odst. 2 písm. c) volebního zákona, ale vykonává funkci ředitele obchodní společnosti. V takových případech je ředitel společnosti zaměstnancem společnosti a může vykonávat pouze ty činnosti a úkony, které pro výkon jeho funkce vyplývají z organizačního řádu společnosti, který schvaluje statutární orgán, případně pouze ty činnosti a úkony, ke kterým jej statutární orgán pověří nebo zmocní. V těchto případech Ministerstvo vnitra zastává názor, že neslučitelnost funkcí podle ustanovení § 5 odst. 2 písm. c) volebního zákona není dána.

Závěr:

Člen zastupitelstva kraje může být členem představenstva „krajské“ obchodní společnosti, nesmí však být v pozici, kdy by mohl za společnost buď sám, nebo spolu s jiným členem představenstva právně jednat. V takovém případě by nastávala neslučitelnost funkce ve smyslu ustanovení § 5 odst. 2 písm. c) volebního zákona.

Neslučitelnost funkce podle ustanovení § 5 odst. 2 písm. c) volebního zákona je dána též v případě, kdy je člen zastupitelstva kraje dočasně pověřen řízením právnické osoby zřízené krajem, a tedy dočasně právně jedná za takovou právnickou osobu místo statutárního orgánu, tudíž vykonává kompetence statutárního orgánu, byť statutárním orgánem není.

Poznámky:

- stanovisko popisuje právní stav ke dni zpracování (aktualizace)
  - stanovisko není právně závazné, neboť k závazným výkladům je oprávněn pouze příslušný soud
-